

กระบวนการตัดสินใจสั่งการในวิทยาลัยครูในประเทศไทย

นายวินัย สมมิตร

004740

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2521

DECISION MAKING PROCESS IN TEACHERS COLLEGES IN THAILAND

Mr. Winai Sommit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์   กระบวนการตัดสินใจสั่งการในวิทยาลัยครูในประเทศไทย
ชื่อนิติกร   นายวินัย สมมิตร
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ คร.ณรงค์ บุญมี
                                          อาจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์
แผนกวิชา   บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา   2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจสั่งการที่ปฏิบัติอยู่ในวิทยาลัยครูในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา ของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครู
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการ ของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยครูที่เปิดทำการสอนถึงระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2520 ซึ่งสุ่มมา 9 แห่ง บุคลากรดังกล่าว ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามออกไปจำนวน 650 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร 224 ฉบับ และจากอาจารย์ 269 ฉบับ รวมเป็น 493 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.85

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบสอบถามนี้แบ่ง

ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจสั่งการในวิทยาลัยครู

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t (t)

ผลของการวิจัย

1. กระบวนการตัดสินใจสั่งการในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ สรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทุกประเภทในระดับมาก แต่ในการปฏิบัติจริงผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานวิชาการในระดับมากและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานอีก 4 ประเภท คือ งานบุคคล งานกิจการนักศึกษา งานธุรการ การเงินและการให้บริการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง

1.2 อาจารย์ ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับมาก แต่ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานธุรการ การเงิน และการให้บริการในระดับปานกลาง ในการปฏิบัติจริง ปรากฏว่า อาจารย์มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานกิจการนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบุคคลและงานธุรการ การเงิน และการให้บริการในระดับน้อยมาก

2. จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ทั้ง ระดับความต้องการและระดับที่ปฏิบัติจริง ปรากฏผลดังนี้

2.1 ระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานบุคคลและงานธุรการ การเงิน และการให้บริการของผู้บริหารและอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $.01$ ($P > .01$) โดยที่ผู้บริหารต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานทั้ง 3 ประเภทนี้มากกว่าระดับความต้องการของอาจารย์ ส่วนระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาและงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารและอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

2.2 ในการปฏิบัติจริงปรากฏว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหาร การศึกษาทุกประเภท แตกต่างกับอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $.01$ ($P > .01$) โดยที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการมากกว่าอาจารย์ทุกประเภท

224 copies were returned from the administrators and 269 copies from teachers or an equivalent of 75.85 percent were returned.

The instrument used was a check list and rating scale questionnaire adapted from books, articles and related theses. The questionnaire consisted of two main parts : the first part was concerned with general status of the respondents, and the second one dealt with decision making process in teachers colleges.

The statistical techniques employed to analyze the data were percentage, means, standard deviation and t-test.

Findings :

1. Decision making process concerning educational administration tasks is summarized as follows :

1.1 Administrators need to participate in the decision making process at a high level in every task. But on the actual participation they involved in decision making process at a high level in academic administration ; and at a middle level in personnel administration, student personnel administration, school business and finance, and school community relations

1.2 Teachers need to participate in the decision making process at a high level in academic administration, personnel administration, student personnel administration and school community relations ; and at a middle level in school business and finance. In the actual participation they involved in decision making process at a middle level in academic administration, student personnel

administration, and school community relations ; and low level in personnel administration, and school business and finance.

2. Comparison between administrators and teachers in the decision making process is summarized as follows :

2.1 The needs of administrators and teachers to participate in the decision making process in academic administration, personnel administration, and school business and finance is significant difference at a level of .01 ($P > .01$). The administrators need to involve in the decision making process on the three tasks more than the teachers. But the needs of administrators and teachers to participate in decision making process in student personnel administration, and school community relations is not different.

2.2 On the actual participation ; the administrators and the teachers involved in the decision making process in every educational administration task which were different at the level of significant .01 ($P > .01$). The administrators involved in the decision making process more than the teachers did.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ณรงค์ บุญมี และอาจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาที่คอยช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิทยา รุ่งอรุณพิศาล อาจารย์วิเชียร เกษประทุม
อาจารย์พิศิษฐ์ พวงมะลิวัลย์ อาจารย์วิญญู มีมั่งคั่ง อาจารย์ละออ ชุติกร อาจารย์
ประสาธ วงศ์สวัสดิ์ อาจารย์ณรงค์ แดงสายศิริ และอาจารย์บรรจบ วงศ์ยัง ที่กรุณา
เก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้วิจัยจนได้แบบสอบถามคืนมีจำนวนมากเพียงพอที่จะทำการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
อย่างดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณวนิดา พาสุทธิ
ที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจทานต้นฉบับวิทยานิพนธ์นี้

อนึ่ง ประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่
คุณพ่อ คุณแม่ และครู-อาจารย์ของผู้วิจัย

วินัย สมมิตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท
รายการแผนภูมิประกอบ	ณ
	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ของการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ลำดับขั้นในการเสนอขอมูล	10
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครู	11
การบริหารงานงานวิชาการ	17
การบริหารงานบุคคล	18
การบริหารงานกิจการนักศึกษา	19
การบริหารงานธุรการ การเงินและการให้บริการ	20

การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	21
การตัดสินใจสั่งการ	23
ความหมายของการตัดสินใจสั่งการ	25
ขอตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ	26
ลักษณะของการตัดสินใจสั่งการ	27
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสั่งการ	28
กระบวนการตัดสินใจสั่งการ	38
ขอควรคำนึงในการตัดสินใจสั่งการ	44
อุปสรรคของการตัดสินใจสั่งการ	45
สรุป	47
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	48
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	48
สมมติฐานของการวิจัย	48
กลุ่มตัวอย่างประชากร	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92

บทที่ ^๑	หน้า ^๒
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	96
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	96
สมมติฐานของการวิจัย	96
วิธีดำเนินการวิจัย	97
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อเสนอแนะ	111
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยเพิ่มเติม	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	121
ประวัติ	167

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	50
2	แสดงจำนวนขอมูลที่มีอยู่ในแบบสอบถาม	53
3	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ประชากร	55
4	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	61
5	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	62
6	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการ	63
7	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพทางการสมรส	64
8	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	65
9	แสดงจำนวนอาจารย์จำแนกตามคณะวิชาที่สังกัด	66
10	แสดงจำนวนผู้บริหารจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร	67
11	แสดงจำนวนผู้บริหารจำแนกตามการได้รับการอบรมหรือการศึกษา พิเศษด้านการบริหารการศึกษา	68
12	แสดงกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานวิชาการของผู้บริหาร และอาจารย์	69
13	แสดงกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบุคคลของผู้บริหาร และอาจารย์	74
14	แสดงกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาของ ผู้บริหารและอาจารย์	78
15	แสดงกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานธุรการ การเงิน และการให้บริการของผู้บริหารและอาจารย์	81

ตารางที่		หน้า
16	แสดงกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารและอาจารย์	85
17	เปรียบเทียบระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา 5 ประเภท ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์	89
18	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา 5 ประเภท ในปัจจุบันระหว่างผู้บริหารและอาจารย์	91
19	แสดงความถี่และร้อยละของระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์	153
20	แสดงความถี่และร้อยละของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาในระดับที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารและอาจารย์	160

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่ ¹		หน้า ^๒
1	แผนภูมิการบริหารของกรมการฝึกหัดครู	13
2	การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.2518	15
3	แสดงวัฏจักรของกระบวนการตัดสินใจสั่งการ	43